

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 479/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti uzneseniam Okresného súdu Humenné č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 a č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. augusta 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), podľa čl. 38 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 a č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023 (ďalej spolu aj „napadnuté uznesenia“). Navrhujú napadnuté uznesenia okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiadajú tiež o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 150 eur, ako aj náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovatelia sa žalobou a návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia proti žalovaným domáhali v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21C/125/2022 zdržania sa výkonu záložného práva. Okresný súd uznesením č. k. 21C/125/2022-39 z 23. septembra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 21C/125/2022-81 z 3. novembra 2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým vo výroku I uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva a II. výrokom rozhodol, že

o trovách konania súd rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej. Proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia podala žalovaná v 2. rade odvolanie.

3. Keďže zo strany žalovanej v 1. rade došlo k výmazu záložného práva z listu vlastníctva, zobrali sťažovatelia svoju žalobu v celom rozsahu späť a navrhli konanie zastaviť. Následne žalovaná v 2. rade vzala odvolanie proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia späť a Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 7Co/63/2022-111 z 15. decembra 2022 odvolacie konanie zastavil a sťažovateľom vo vzťahu k žalovanej v 2. rade priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Okresný súd uznesením č. k. 21C/125/2022-117 zo 7. februára 2023 I. výrokom konanie zastavil a zrušil neodkladné opatrenie a II. výrokom priznal sťažovateľom nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanej v 1. rade.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 21C/125/2022-134 z 10. marca 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie VSÚ“) bolo rozhodnuté tak, že I. výrokom žalovaná v 1. rade je povinná nahradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia vo výške 1 925,48 eur a II. výrokom sťažovateľom trovy odvolacieho konania nepriznal.

6. Proti uzneseniu VSÚ podali sťažovatelia i žalovaná v 1. rade sťažnosti, ktoré okresný súd uznesením č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 zamietol.

7. Následne okresný súd vydal uznesenie č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023, ktorým v I. výroku sťažovateľov zaviazal zaplatiť žalovanej v 2. rade trovy konania o sťažnosti vo výške 296,87 eur a II. výrokom žalovanej v 1. rade trovy sťažnostného konania nepriznal.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. K porušeniu označených základných práv podľa ústavy, listiny a charty, ako aj práva podľa dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 došlo podľa názoru sťažovateľov tým, že okresný súd im nepriznal odmenu za úkon právnej služby – vyjadrenie k odvolaniu žalovanej v 2. rade, na ktoré boli súdom vyzvaní. Vo vzťahu k tomuto úkonu okresný súd uviedol, že nebol účelný, keďže je obsahovo totožný s replikou sťažovateľov z toho istého dňa, za ktorú odmenu priznal. Podľa názoru sťažovateľov účelnosť ich podania – vyjadrenia k odvolaniu vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze a je v príčinnej súvislosti s procesným postojom a fázou konania. Sťažovatelia poukazujú aj na to, že krajský súd im uznesením č. k. 7Co/63/2022-111 z 15. decembra 2022 priznal proti žalovanej v 2. rade náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

9. Sťažovatelia vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023, ktorým ich súd zaviazal spoločne a nerozdielne k povinnosti zaplatiť trovy konania o sťažnosti vo výške 296,87 eur v prospech žalovanej v 2. rade, argumentujú, že im jej podanie – vyjadrenie k sťažnosti nebolo doručené. Uvádzajú, že vyjadrenie žalovanej v 2. rade je stručné a okresný súd jej priznal náhradu trov „*bez akejkoľvek vecnej argumentácie*“.

10. Sťažovatelia argumentujú, že okresný súd právoplatne rozhodol o trovách sťažnostného konania v uznesení č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 tak, že ich nepriznal, a následne uznesením č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023 nárok na náhradu trov sťažnostného konania priznal,

pričom podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu princípu *res iudicata* (v čase vydania uznesenia č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023 už bolo uznesenie č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 právoplatné).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

12. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

13. Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň uvádza, že ak Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

14. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023:

15. Ťažiskom tejto časti ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov so záverom okresného súdu o neúčelnosti úkonu právnej služby – vyjadrenia sťažovateľov k odvolaniu žalovanej v 2. rade, v dôsledku ktorého im nebola v súvislosti s rozhodovaním o výške trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní priznaná za tento úkon náhrada.

16. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľov poukazuje ústavný súd na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorej uvádza:

„... súd považuje nepriznanie odmeny za úkon vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 05. 12. 2022 za dôvodné, pričom v uznesení napadnutom sťažnosťou bolo nepriznanie odmeny aj dostatočne odôvodnené. Podľa názoru súdu náhradu trov právneho zastúpenia za tento úkon nemožno priznať, nakoľko v ňom neboli uvedené nové, procesné významné skutočnosti. To platí bez ohľadu na to, či tento úkon bol vykonaný na výzvu súdu, nakoľko z jeho obsahu je zrejmé, že ide o úkon totožný s úkonom, za ktorý odmena priznaná bola.“

17. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu ako celku s prihliadnutím na citovanú časť jeho odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že okresný súd citoval právne predpisy, ktoré adekvátne aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, ktoré ho viedli k nepriznaniu odmeny za úkon právnej služby – vyjadrenie k odvolaniu. Konštatuje, že v posudzovanej právnej veci nemá dôvod sa odchýliť od svojho stabilne presadzovaného názoru, že výzva súdu na vyjadrenie k podanému odvolaniu strany je súčasťou realizácie zásady kontradiktórnosti konania všeobecným súdom a nezakladá automaticky právo sporovej strany na priznanie odmeny za zrealizovaný procesný úkon, a je preto namieste zaoberať sa účelnosťou tohto procesného podania. Pre posúdenie zachovania práva na spravodlivý proces, ako aj základného práva na súdnu ochranu je relevantné, že pri rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania okresný súd podanie sťažovateľov (vyjadrenie k odvolaniu) zohľadnil, avšak po posúdení jeho obsahu im odmenu za tento úkon právnej služby pre jeho neúčelnosť nepriznal, pričom svoj záver náležite odôvodnil. Dopĺňa, že sťažovatelia nespochybnili totožnosť ich vyjadrenia k odvolaniu s replikou z 5. decembra 2022.

18. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľov vo vzťahu k záväznosti uznesenia krajského súdu č. k. 7Co/63/2022-111 z 15. decembra 2022, čo sa týka výroku o náhrade trov odvolacieho konania, ktorých náhradu priznal krajský súd sťažovateľom proti žalovanej v 2. rade v rozsahu 100 %, ústavný súd zdôrazňuje, že krajský súd rozhodoval o nároku na náhradu trov konania a okresný súd o ich výške. Je potom logické, že ak okresný súd dospel k záveru o neúčelnosti jediného úkonu právnej služby v odvolacom konaní, je ich výška nulová, teda výrok bude znieť, že trovy odvolacieho konania sťažovateľom nepriznáva bez toho, aby akokoľvek zasiahol do výroku krajského súdu vzťahujúceho sa na ich nárok.

19. Ústavný súd po preskúmaní argumentácie okresného súdu dospel k presvedčeniu, že napadnuté uznesenie nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov, je presvedčivo odôvodnené, ústavne udržateľné a ako také je potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023:

20. V tejto časti ústavnej sťažnosti je ťažiskom nesúhlas sťažovateľov s priznaním náhrady trov právneho zastúpenia žalovanej v 2. rade za jej vyjadrenie k sťažnosti proti uzneseniu č. k. 21C/125/2022-134 z 10. marca 2023, pričom sťažovatelia poukazujú na jeho stručnosť, ako aj skutočnosť, že im nebolo doručené. Namietajú tiež, že okresný súd právoplatne rozhodol o trovách sťažnostného konania v uznesení č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 tak, že ich nepriznal

a následne uznesením č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023 nárok na náhradu trov sťažnostného konania priznal žalovanej v 2. rade.

21. V súvislosti s uplatnenou argumentáciou sťažovateľov ústavný súd uvádza, že nemožno prisvedčiť ich tvrdeniu, že okresný súd právoplatne rozhodol o trovách sťažnostného konania v uznesení č. k. 21C/125/2022-171 z 18. mája 2023 tak, že ich nepriznal. Uvedené uznesenie tvorí prílohu ústavnej sťažnosti a jednoznačne z neho vyplýva, že okresný súd jediným výrokom sťažnosť sťažovateľov a sťažnosť žalovaného v 1. rade proti uzneseniu okresného súdu č. k. 21C/125/2022-134 z 10. marca 2023 zamietol. Predmetné uznesenie neobsahuje výrok o trovách, ktorý by mohol nadobudnúť právoplatnosť, tak ako to uvádzajú sťažovatelia. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že o nároku na náhradu trov sťažnostného konania nerozhodol, a to z dôvodu, že z § 262 ods. 1 CSP vyplýva, že o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Uvedené však nevyklučuje možnosť následne priznať strane náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré jej vznikli v tzv. konaní o sťažnosti.

22. Čo sa týka námietky sťažovateľov súvisiacej s nedostatočným odôvodnením uznesenia okresného súdu č. k. 21C/125/2022-174 zo 14. júna 2023 vo vzťahu k trovám žalovanej v 2. rade v sťažnostnom konaní, ústavný súd bez potreby bližšej citácie po jeho preskúmaní konštatuje, že okresný súd citoval právne predpisy, ktoré adekvátne aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, ktoré ho viedli k priznaniu odmeny za úkon právnej služby – vyjadrenie k sťažnosti. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že vyjadrenie žalovanej v 2. rade k sťažnosti okresný súd nedoručil sťažovateľom, hoci tak urobiť mal, keďže tento nedostatok v procesnom postupe súdu nemá ústavne relevantnú intenzitu.

23. Ústavný súd dospel k presvedčeniu, že napadnuté uznesenie je dostatočne odôvodnené, ústavne udržateľné, nepredstavuje exces z praxe všeobecných súdov v obdobných veciach a ako také je potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod ani v tomto prípade zasahovať.

24. Z uvedeného vyplýva, že medzi oboma napadnutými uzneseniami okresného súdu a označenými základnými právami podľa ústavy, listiny, charty a právom podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu